

Otrdiena, 2014. gada 14. janvāris

P7_TA(2014)0009

Oglekļa uztveršanas un glabāšanas tehnoloģija**Eiropas Parlamenta 2014. gada 14. janvāra rezolūcija par 2013. gada īstenošanas ziņojumu "Oglekļa uztveršanas un glabāšanas tehnoloģijas izstrāde un izmantošana Eiropā" (2013/2079(INI))**

(2016/C 482/02)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 23. aprīļa Direktīvu 2009/31/EK par oglekļa dioksīda ģeoloģisko uzglabāšanu un grozījumiem Padomes Direktīvā 85/337/EEK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvās 2000/60/EK, 2001/80/EK, 2004/35/EK, 2006/12/EK, 2008/1/EK un Regulā (EK) Nr. 1013/2006 ⁽¹⁾ (CCS direktīva),
 - ņemot vērā Komisijas 2013. gada 27. marta paziņojumu par Eiropas turpmāko rīcību oglekļa dioksīda uztveršanas un uzglabāšanas jomā (COM(2013)0180),
 - ņemot vērā Komisijas 2013. gada 27. marta zaļo grāmatu "Klimata un enerģētikas politikas satvars 2030. gadam" (COM(2013)0169),
 - ņemot vērā 2008. gada decembra ES klimata un enerģētikas tiesību aktu kopumu,
 - ņemot vērā 2012. gada 15. marta rezolūciju par ceļvedi virzībai uz konkurētspējīgu ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni 2050. gadā ⁽²⁾,
 - ņemot vērā Reglamenta 48. pantu,
 - ņemot vērā Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas ziņojumu un Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komitejas atzinumu (A7-0430/2013),
- A. tā kā oglekļa uztveršana un glabāšana (CCS) ir daudzsoļa tehnoloģija, kas varētu būt vienīgais veids, kā panākt ievērojamu samazinājumu CO₂ izplūdēm no rūpnieciskiem avotiem un potenciāli ievērojami samazināt CO₂ emisijas no spēkstacijām, kuras darbojas ar fosilo kurināmo, bet tai ir vajadzīgi ieguldījumi un rūpnieciska mēroga demonstrēšana, lai veicinātu inovāciju, nodrošinātu izmaksu samazināšanu un apliecinātu drošumu videi;
- B. tā kā Starptautiskā Enerģētikas aģentūra prognozē, ka fosilie kurināmie līdz 2030. gadam turpinās nodrošināt 75 % no pasaules energoresursu struktūras, norāda, ka CCS ir nepieciešama, lai nodrošinātu gandrīz 20 % CO₂ samazinājuma, kas nepieciešams līdz 2050. gadam, un apgalvo, ka gadījumā, ja CCS netiks izmantota, papildus būs nepieciešami vēl 40 % elektroenerģijas investīcijām, lai nepieļautu temperatūras paaugstināšanos par vairāk nekā 2 °C;
- C. tā kā CCS ir vienīgā tehnoloģija, kas spēj nodrošināt ievērojamus CO₂ emisiju samazinājumus svarīgās rūpniecības nozarēs, tostarp tērauda, cementa, ķīmisko vielu un naftas pārstrādes rūpnīcu nozarē, un kopā ar biomasas izmantošanu elektroenerģijas ražošanā tai ir lielas iespējas veicināt CO₂ emisiju neto samazinājumu;
- D. tā kā, ņemot vērā pašreizējos fosilā kurināmā izmantojuma līmeņus un turpmākās prognozes šajā jomā, CCS šķiet būtisks elements, lai īstenotu mērķi, kas paredz nodrošināt, ka vidējais temperatūras pieaugums pasaulē nepārsniedz 2 °C;
- E. tā kā CCS attīstība būtu jāuzskata par stratēģiju, kas papildina atjaunojamās enerģijas attīstību, pārejot uz ekonomiku ar zemu oglekļa emisiju līmeni;

⁽¹⁾ OV L 140, 5.6.2009., 114. lpp.⁽²⁾ OV C 251 E, 31.8.2013., 75. lpp.

Otrdiena, 2014. gada 14. janvāris

- F. tā kā ES valdību vadītāji 2007. gadā pauda cerību, ka līdz 2015. gadam būs izveidotas un darbosies 12 CCS paraugražotnes, bet, tā kā to finansiālā dzīvotspēja bija atkarīga no oglekļa dioksīda augstās cenas, šīs vērienīgās ieceres tagad nevar īstenoties;
- G. tā kā šīs tehnoloģijas attīstībai nevajadzētu stimulēt tādu spēkstaciju īpatsvara palielināšanos, kas darbojas ar fosilo kurināmo;
- H. tā kā ES zaudē savu vadošo stāvokli attiecībā uz CCS tehnoloģiju un — ņemot vērā, ka tikai viens projekts joprojām tiek izskatīts saistībā ar NER300 finansējumu un Eiropas enerģētikas programmas ekonomikas atveseļošanai (EEPEA) projekti ir izbeigti vai pārtraukti — pašlaik nav efektīvas politikas, lai veicinātu CCS pamatprojektu izstrādi;
- I. tā kā pirms jaunu projektu izstrādes komerciālā mērogā sabiedrībai vienmēr būtu jāsaņem izsmeļoša un skaidra informācija par CCS sniegtajiem ieguvumiem un iespējamajiem draudiem,

Lielāks vēriens

1. atzīst, ka CCS ieviešana potenciāli var nodrošināt ES centienu īstenošanu līdz 2050. gadam panākt zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni ar vismazākajām izmaksām un ka tā ir nepieciešama it īpaši attiecībā uz tādu nozaru dekarbonizāciju, kuras rada augstas CO₂ emisijas; uzskata, ka tā var arī veicināt energoapgādes dažādību un drošību, vienlaikus saglabājot un radot darba iespējas; apliecina steidzamo vajadzību attīstīt pilnas ķēdes CCS pamatprojektus, lai noteiktu labākos un ekonomiski izdevīgākos risinājumus, un aicina Komisiju noteikt uzdevumus, lai sasniegtu šo mērķi; norāda, ka, ņemot vērā ievērojamās ieguldījumu vajadzības, ir vajadzīgi arī citi instrumenti papildus ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmai (ETS), lai veicinātu pētniecību un tehnisku un drošu CCS pielietošanu;
2. uzskata, ka, lai gan CCS varētu nodrošināt daļēju risinājumu siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas mērķu sasniegšanai, būtu vēl labāk, ja dalībvalstis šos mērķus varētu īstenot, neizmantojot CCS;
3. aicina Komisiju sekmēt CCS ieviešanu ne tikai saistībā ar elektroenerģijas ražošanu no oglēm un gāzes, bet arī virknē rūpniecības nozaru, piemēram, ķīmijas, metalurģijas, dzelzs un tērauda, cementa un naftas pārstrādes nozarē; uzstāj, ka Komisijai jautājums par CCS ieviešanu būtu jārisina 2030. gada klimata un enerģētikas sistēmas ietvaros un būtu jāiesniedz priekšlikumi par to, kā veicināt CCS pamatprojektu agrīnu būvniecību;
4. aicina Komisiju un dalībvalstis pieņemt tālejošus pasākumus, veicinot starptautisko sadarbību un klimata pārmaiņu ietekmi mazinošu tehnoloģiju izmantošanu, lai augošās ekonomikas pavērstu virzienā uz tādām attīstības alternatīvām, tostarp, piemēram, CCS, kas rada mazākas oglekļa dioksīda emisijas;
5. uzskata, ka tēraudrūpniecības rīcības plānā būtu jāiekļauj īpaša atsauce uz vajadzību šajā nozarē izstrādāt CCS pamatprojektus;

Dalībvalstu vadošā loma

6. atzīst, ka CCS ieviešana nevar notikt bez dalībvalstu un privāto ieguldītāju atbalsta un ka dalībvalstīm ir absolūtas un suverēnas tiesības veicināt vai nepieļaut tās izmantošanu; norāda, ka vairākas dalībvalstis prognozē, ka CCS nesniegs ieguldījumu šo valstu emisiju samazināšanas stratēģiju īstenošanā, tomēr tam nevajadzētu radīt šķēršļus to valstu iniciatīvām, kuras uzskata, ka šai tehnoloģijai var būt nozīmīga loma pārejā uz zema oglekļa emisiju līmeņa ekonomiku;
7. atgādina Komisijai, ka Parlaments ir aicinājis izstrādāt tiesību aktu, ar kuru pieprasītu katrai dalībvalstij izstrādāt zema oglekļa emisiju līmeņa stratēģiju 2050. gadam; iesaka šos valstu ceļvežus atjaunināt reizi piecos gados; sagaida, ka tajos būs norādīts, vai un kādā veidā attiecīgajās dalībvalstīs ieviešama CCS;

Otrdiena, 2014. gada 14. janvāris

8. aicina Komisiju ierosināt, ka dalībvalstīm būtu jānosaka prasība līdz 2015. gadam, kad notiks ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām konference, sagatavot un publicēt valsts ceļvežus par ekonomiku ar zemu oglekļa emisiju līmeni;

9. uzsver, ka, tā kā oglekļa cena nav augsta, dalībvalstīm, kas vēlas veicināt CCS ieviešanu, ir būtiska loma attiecībā uz to, lai nodrošinātu pārredzamu ieņēmumu plūsmu un jebkuru citu finansiālu atbalstu, kas var būt nepieciešams, lai nodrošinātu pamatprojektu būvniecību un ekspluatāciju, radot iespēju uzņēmējiem, kuri saskaras ar augstām jauna darbības veida uzsākšanas izmaksām, panākt atdevi no saviem ieguldījumiem; norāda, ka var būt nepieciešami arī attiecīgi normatīvie noteikumi, ja CCS ieviešis uz komerciāliem pamatiem; atzīst nepieciešamību ievērot vides drošuma standartus;

ES regulējums un finansējums

10. aicina Komisiju izskatīt iespēju izveidot ES Industriālo inovāciju ieguldījumu fondu, lai atbalstītu inovatīvu klimatam draudzīgu tehnoloģiju izstrādi, tostarp CCS pamatprojektus, citas inovatīvas zema oglekļa emisiju līmeņa tehnoloģijas un pasākumus energoietilpīgo nozaru CO₂ emisiju samazināšanai attiecīgajos procesos; ierosina, ka to varētu finansēt no ES ETS kvotu tirdzniecības; uzsver, ka tas nedrīkstētu izraisīt jaunus pieprasījumus sniegt finansējumu no ES budžeta; atzīst, ka, paredzot šāda fonda izmantošanas nosacījumus, būtu jāņem vērā pieredze, kas gūta saistībā ar NER300 finansēšanas mehānisma ierobežojumiem un neelastību;

11. uzskata, ka CCS politikas virzieni un stratēģijas būtu jānosaka, tikai pamatojoties uz labiem pierādījumiem par to labvēlīgu ietekmi uz vidi, ES rūpniecības stabilitāti, nodarbinātību ES un enerģijas cenu pieņemamību sabiedrībai un rūpniecībai;

12. uzskata, ka ilgtermiņā CCS atbalsts galvenokārt būtu gūstams no piemērota CO₂ cenas signāla, ierosina, ka Komisijai būtu jāveicina diskusijas par iespējamiem risinājumiem, analizējot sistēmas ar prasību par CCS sertifikāta iegādi kā pierādījumu CO₂ emisiju novēršanai, izmantojot uzglabāšanu vai apstrādi proporcionāli CO₂ daudzumam, kas ietverts fosilajā kurināmajā, ko laiž tirgū;

13. pieprasa, lai Komisija sagatavotu dalībvalstīm paredzētas vadlīnijas par dažādiem finanšu un cita veida mehānismiem, ko tās varētu izmantot, lai atbalstītu un stimulētu CCS attīstību un lai piekļūtu finansējumam no ES budžeta;

14. norāda uz Eiropas Investīciju bankas lēmumu aizliegt izsniegt aizdevumus tādu ar akmeņogļēm darbināmu spēkstaciju būvniecībai, kuru emisijas būs lielākas nekā 550 g CO₂/kWh; uzsver, ka bez finansiāla atbalsta CCS attīstīšanā būtiska nozīme būs stingru standartu ieviešana attiecībā uz emisiju rezultātiem;

15. norāda, ka Komisijai būtu jāizskata iespējamie veidi, kā izmantot ES Ogļu un tērauda pētniecības fondu, lai atbalstītu CCS pirmskomerciālu demonstrāciju šajās rūpniecības nozarēs;

16. novērtē Norvēģijas valdības sniegto atbalstu CCS projektiem ES un pauž vēlēšanos, lai, apspriežot nākamo plānošanas periodu, tiktu iesniegts finanšu atbalsta pieprasījums CCS pamatvirziena projektiem;

17. pieprasa, lai Komisija novērtētu ieguvumus, ko sniedz *Ciuden* CCS eksperimentālā projekta pieņemšana un izstrāde Spānijā, kuram kā Eiropas testa iekārtai uztveršanas tehnoloģiju un iekšzemes CO₂ uzglabāšanas jomā no ES finansējuma avotiem ir piešķirts aptuveni EUR 100 miljonu atbalsta finansējums;

Transports un uzglabāšanas vietas

18. atzīst, ka var gūt ievērojamus finanšu ietaupījumus, izveidojot rūpniecisko iekārtu CCS kopas, ko apkalpo kopēji cauruļvadu tīkli vai citas CO₂ transporta sistēmas; pieņem, ka pārsvarā nav gaidāms, ka iekārtu operatori varētu ņemt vērā citu iekārtu turpmākās prasības, tāpēc lieli ieguldījumi, piemēram, maģistrālie cauruļvadi, kuros ir paredzēta iespēja uzņemt CO₂ no daudziem avotiem, būtu jāattīsta, izmantojot publiskā un privātā sektora partnerības; uzsver, ka dalībvalstīm, kuras vēlas ieviest CCS, ir jāuzņemas tieši tām veicami uzdevumi, nodrošinot CCS transportēšanu un nosakot uzglabāšanas infrastruktūras pieejamību;

Otrdiena, 2014. gada 14. janvāris

19. aicina ciešāk sadarboties ar ASV un Kanādu, veicot zināšanu un labu prakšu apmaiņu saistībā ar uzņēmumu darbībām, ko veic CCS jomā divpusēja Kanādas un ASV dialoga par tīru enerģiju ietvaros;
20. uzstāj, ka jaunās zemu oglekļa emisiju tehnoloģijas būtu jāuzskata par savstarpēji papildinošām, nevis savstarpēji konkurējošām; uzsver, ka gan atjaunojamajiem energoresursiem, gan CCS ir sava loma ES energoresursu struktūrā nākotnē un ka CCS nedrīkst traucēt sasniegt ES atjaunojamo energoresursu obligāto attīstības mērķi; prasa 2030. gada klimata un enerģētikas sistēmas ietvaros ierosināt pasākumus, ar kuriem veicināt abu tehnoloģiju izmantošanu;
21. norāda, ka Eiropas ģeoloģija var sniegt ļoti daudz potenciālu vietu lielu CO₂ daudzumu pastāvīgai piesaistei, piemēram, zem Ziemeļjūras, tālu no cilvēku mājokļiem; atbalsta ES pasākumu un līdzekļu izmantošanu, lai izveidotu uzglabāšanas vietas raksturojuma vienotu definīciju, apzinātu piemērotas uzglabāšanas vietas visā Eiropā, izstrādātu eksperimentālus projektus un sagatavotu būvlaukumus komerciāla mēroga uzglabāšanai ieinteresētajās dalībvalstīs;
22. aicina Komisiju veicināt potenciālo Eiropas CO₂ uzglabāšanas vietu atlanta izstrādi;
23. atzīst, ka Londonas protokola 6. pants ir grozīts, lai tas vairs nebūtu šķērslis CO₂ pārrobežu transportēšanai piesaistes nolūkā; tomēr norāda, ka šīs izmaiņas ratifikācija varētu ilgt daudzus gadus; aicina Komisiju precizēt, vai pastāv apstākļi, kuros tā atļaus CO₂ pārrobežu transportēšanu piesaistes veikšanai laikposmā pirms protokola ratifikācijas;

Uzglabāšanas saistības

24. norāda, ka dažiem potenciālajiem CCS izstrādātājiem ir bažas par to, ka prasības un saistības, ko tiem uzliek saistībā ar CO₂ ģeoloģisko uzglabāšanu dalībvalstu apstiprinātās vietās, ir neapprēķināmas un pārmērīgas; tomēr atgādina oglekļa dioksīda ģeoloģiskās uzglabāšanas direktīvā (CCS direktīvā) izklāstītos noteikumus par CO₂ uzglabāšanas atbildību un pienākumiem, kas attiecas uz uzglabāšanas atļaujas turētājiem;
25. pilnībā pieņem, ka nedrīkst pieļaut nekādas nejaušas CO₂ noplūdes uzglabāšanas vietā un projekta vides integritāti ir jāaizsargā saskaņā ar CCS direktīvas 1. pantu; aicina Komisiju sniegt vadošus norādījumus par to, cik lielā mērā informācija par atbildības pasākumiem būtu jānosaka iepriekšējās sarunās starp potenciālajiem operatoriem un kompetentajām iestādēm attiecīgajās dalībvalstīs;
26. uzsver, ka CCS direktīva dod dalībvalstīm plašas manevrēšanas iespējas, nosakot finanšu nodrošinājumu, ko sniedz CCS operatori, un laikposmu, pēc kura atbildība par slēgtu uzglabāšanas vietu tiek nodota atbildīgajai iestādei; pieļauj, ka dalībvalstīm, kas meklē veidus, kā veicināt CCS attīstību, būs jārikojas vairāk kā uzņēmējām un jāuzņemas lielāka atbildības daļa, nekā to izprot pašlaik;
27. aicina Komisiju pārskatīt CCS direktīvas vadlīnijas, lai precizētu šos jautājumus;
28. uzskata, ka CCS direktīvas prasībā, ka CO₂ noplūdes gadījumā operatoriem jāatsakās no kvotām, nav ņemta vērā nepieciešamo koriģējošo pasākumu dārdzība; pauž bažas, ka šis pienākums rada turpmākus šķēršļus CCS attīstībai; aicina Komisiju sniegt priekšlikumu par tās veiktā CCS direktīvas izvērtējuma pārskatīšanu;

Uztveršanas un uzglabāšanas gatavības statuss

29. uzstāj, ka ilgāk vairs nav pieņemami ieguldījumi spēkstacijās vai rūpnieciskās iekārtās, kas, visticamāk, radīs lielus CO₂ emisiju daudzumus, neņemot vērā to, kā tos samazinās turpmāk;

Otrdiena, 2014. gada 14. janvāris

30. uzsver, ka saskaņā ar Eirobarometra aptauju Eiropas iedzīvotāji joprojām ir maz informēti par CCS, taču tie iedzīvotāji, kuri par to ir informēti, vairāk sliecas šo tehnoloģiju atbalstīt; aicina Komisiju un dalībvalstis uzlabot komunikāciju, lai uzlabotu sabiedrības informētību par CCS, un uzskata, ka dziļāka izpratne par CCS ir būtiska, lai sabiedrība to pieņemtu un CCS tiktu īstenota;

31. atzīmē, ka dalībvalstīm ir atļauts dažādos veidos vērtēt CCS direktīvas noteikumus, kas pieprasa veikt uztveršanas, transportēšanas un uzglabāšanas spēju novērtējumu, pirms tiek piešķirtas darbības licences spēkstacijām;

32. aicina Komisiju norādīt uz to, ka dalībvalstīs, kuras ir pieņēmušas lēmumu izmantot CCS tehnoloģiju, var noteikt, ka būvniecībā ir jāpilda nosacījums par atbilstīgu sagatavošanos CCS īstenošanai vai citiem pasākumiem ievērojamai CO₂ emisiju samazināšanai visās spēkstacijās, kas darbojas ar fosilo kurināmo, un augsta līmeņa emisiju rūpniecības iekārtās, kuras ir lielākas par noteikto izmēru, izņemot elektroenerģijas pieprasījuma maksimālā līmeņa reducētājus vai gadījumus, kad dalībvalsts ir ievērojusi tiesību akta prasību par ceļveža publicēšanu, norādot, kā tā panāks 2050. gada mērķus CO₂ samazināšanai, neizmantojot CSS;

33. aicina Komisiju veikt analīzi un iesniegt ziņojumu par to CCS līmeni, kas būtu jāsasniedz līdz noteiktiem termiņiem, piemēram, līdz 2030. gadam, lai CCS sniegtu vērā ņemamu ieguldījumu 2050. gada emisiju samazināšanas mērķu īstenošanā;

Oglekļa uztveršana un lietošana

34. atzinīgi vērtē dažādas iniciatīvas par to, kā izmantot CO₂, lai samazinātu kopējās emisijas atmosfērā un radītu alternatīvus produktus, piemēram, ilgtspējīgas transporta degvielas; jo īpaši prasa Komisijai nekavējoties novērtēt CO₂ drošas izmantošanas potenciālu, lai palielinātu naftas un gāzes atguvi Eiropas Savienībā;

o

o o

35. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei un Komisijai.
